

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 149/2026-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Jindřichom Stoszekom, advokátom, Černyševského 26, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/150/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/150/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Pezinok **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 5C/150/2014 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Pezinok **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Pezinok **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **1 014,41 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 149/2026-17 z 26. februára 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

5C/150/2014. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 6 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou doručenou okresnému súdu 23. mája 2014 domáhala proti sťažovateľovi ako žalovanému vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 31. mája 2022, ktorý bol však zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/6/2023 z 28. mája 2025. Spis bol vrátený okresnému súdu 16. októbra 2025. V napadnutom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažnostná argumentácia spočíva v tvrdenom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zbytočnými prietahmi okresného súdu, ktorý ani takmer po dvanástich rokoch od podania žaloby vo veci právoplatne nerozhodol a svojím postupom spôsobuje zbytočné prietahy. Sťažovateľ zrekapituloval priebeh napadnutého konania, pričom osobitne poukázal na právne závery krajského súdu uvedené v uznesení z 28. mája 2025, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu. Krajský súd prikázal okresnému súdu zopakovať znalecké dokazovanie na ocenenie nehnuteľností patriacich do BSM, keďže znalecké posudky z roku 2019 boli v čase rozhodovania okresného súdu neaktuálne. Príčinou úvah krajského súdu boli práve prietahy v konaní.

4. Podľa sťažovateľa nejde o právne ani skutkovo zložitú vec, pričom jediným problémom je určiť hodnotu nehnuteľností znaleckým dokazovaním, ktoré sa v dôsledku prietáhov okresného súdu musí zopakovať. Sťažovateľ konanie nemaril a nezaťažoval súd opakovanými a zbytočnými upozoreniami na vady konania. Prietahy v konaní však narástli do neúnosných rozmerov a negatívne sa premietli do jeho právnej istoty. Sťažovateľ v danej súvislosti poukázal aj na svoj nepriaznivý zdravotný stav a skutočnosť, že je odkázaný na pravidelnú dialýzu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Predseda okresného súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania. Zároveň uviedol, že prerokovaná vec je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov a je priemerne skutkovo a právne zložitá. Počas konania došlo k zmenám zákonných sudcov, čo malo priamy vplyv na dĺžku konania. Dôvodnosť sťažnosti ponechal na úvahe ústavného súdu.

6. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je založená na existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní zo strany okresného súdu.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, pretože v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

9. Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

10. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti vecí, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Vzhľadom na potrebu rozsiahlejšieho znaleckého dokazovania možno konaniu priznať určitý stupeň skutkovej zložitosti.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že jeho správanie, resp. jeho procesná aktivita nemali na dĺžku konania zásadný vplyv, aj keď zo súdneho spisu vyplýva, že dva termíny pojednávania (11. 9. 2018 a 14. 10. 2021) boli odročené na žiadosť jeho právneho zástupcu.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd konštatuje, že už samotná skutočnosť, že v konaní nebolo právoplatne rozhodnuté ani po takmer dvanástich rokoch od podania žaloby, nie je súladná s obsahom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a je sama osebe spôsobilá vyslovenia jeho porušenia.

14. Postup okresného súdu bol navyše poznamenaný viacerými obdobiami súvislej nečinnosti, ako aj prvkami neefektívnosti. Prvý termín pojednávania sa uskutočnil až po roku a pol od podania žaloby (15. 12. 2015), pričom okresný súd bol v predošlom období kontinuálne nečinný od 30. októbra 2014 do 31. júla 2015. Po prvom pojednávaní (15. 12. 2015) bol okresný súd znova

nečinný až do 11. mája 2017 (t. j. ďalšieho 1 a pol roka, pozn.), keď vyzval žalobkyňu na doplnenie petitu žaloby. Následný úkon okresného súdu sa uskutočnil opäť až po roku súvislej nečinnosti, a to 14. júna 2018, keď nariadil pojednávanie na 11. september 2018. Uvedené pojednávanie sa napokon neuskutočnilo na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa.

15. Z dôvodu na strane okresného súdu sa neuskutočnilo ďalšie naplánované pojednávanie (11. 10. 2018), ktoré bolo odročené na neurčito na neurčito na účely znaleckého dokazovania znalcami z odboru stavebníctva. Okresný súd nariadil znalecké skúmanie uzneseniami zo 6. februára 2019, posledný z troch znaleckých posudkov mu bol doručený 24. marca 2020. Následne bolo nariadených ďalších 5 termínov pojednávaní, ktoré sa neuskutočnili pre pandémiu COVID-19. Ústavný súd túto okolnosť zohľadňuje, avšak zároveň pripomína, že ňou nemožno objektívne ospravedlniť takú dlhú pasivitu okresného súdu. V zmysle judikatúry ESLP obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80).

16. Ďalšie z plánovaných pojednávaní sa uskutočnili v termínoch 9. novembra 2021, 1. februára 2022, 10. mája 2022 a 31. mája 2022, pričom na poslednom z nich bol vyhlásený meritórny rozsudok, proti ktorému sa odvolali obaja účastníci konania. Okresný súd po vykonaní procesných úkonov predložil spis krajskému súdu 6. februára 2023, ktorý uznesením č. k. 10Co/6/2023-780 z 28. mája 2025 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vychádzajúc aj z obsahu uznesenia krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že existencia a obsah kasačného rozhodnutia deklaruje neefektívnosť v postupe okresného súdu, ktorá mala bezprostredný vplyv na celkovú dĺžku konania. Bez potreby detailného parafrázovania právnych záverov na nich ústavný súd odkazuje. Súčasný skutkový stav je taký, že okresný súd je povinný vykonať znalecké dokazovanie znalcami z odboru stavebníctva.

17. S poukazom na dĺžku napadnutého konania poznamenanú súvislými obdobiami nečinnosti okresného súdu a jeho neefektívnym postupom ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu, jeho postupom tak bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Keďže napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v ňom konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur, ktoré mu je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu).

V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania v sume 1 014,41 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) vykonané v roku 2026 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca s'ťažovateľa je subjektom registrovaným pre jej platbu, predstavuje sumu 1 014,41 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu